

Wstęp 11

Rozdział 1

Podstawowe zagadnienia w badaniach

nad motywacją 15

Plan rozdziału 17

Przyczyny zachowań 17

Dążenie i unikanie 18

Główne problemy współczesnej teorii motywacji ... 20

Adaptacyjne uwarunkowania ludzkich zachowań 20

Źródła zachowania 20

Mechanizmy odpowiadające za kierunek zachowania 21

Wytrwałość 21

Rola uczuć 22

Różnice indywidualne 23

Samoregulacja zachowań 23

Czy ludzie mają wolę? 24

Teorie motywacji: rys historyczny 24

teorie instynktów 25

Instynkty o motywacja 27

Freudowska teoria popędów 27

Podsumowanie 29

Teoria potrzeb 30

Podsumowanie 34

Teorie uczenia się 34

Watsonowsko szkoła behawioryzmu 34

Teoria popędów Hulla 35

Skinnerowska teoria wzmocnienia 35

Teorie społecznego uczenia się 37

Podsumowanie 38

Teorie rozwoju oraz panowania nad sobą i środowiskiem .	39	
Teorie humanistyczne	40	
Podsumowanie	41	
Teorie poznawcze	42	
Podsumowanie	43	
Biologia, uenie się, poznanie	44	
Najwainiejsze zagadnienia	45	
Rozdział 2		
Składniki motywacji	46	
Biologia	47	
Budowa mózgu ludzkiego	47	
Przykład temperamentu	49	
Bliźnięta jedno- i dwujajowe	50	
Budowa mózgu a motywacja	51	
Systemy mózgu	51	
Skłonność do doznawania przyjemności: System nagród .. Siatkowaty układ	51	Skłonność do przetwarzania informacji:
aktywując/	53	
Rola neuroprzekaźników w przetwarzaniu informacji	55	
Podsumowanie	56	
Uaenie się	57	
Uwaga a uczenie się	57	
Warunkowanie klasyczne	61	
Instrumentalne uczenie się	62	
Teoria zachęty społecznej	63	
Uczenie się o pomieć	65	
Wiele systemów pamięci	65	
System hipokampo - (uczenie się no zasadzie bodziec - bodziec)	65	

System prądkowia (uczenie się na zasadzie bodziec		
-reakcja)	65	
System ciała migdałowego (uczenie się na zasadzie		
bodziec - wzmocnienie)	66	
Pamięć i poznanie	66	
Podsumowanie	67	
Poznanie	67	
Teorie poznawcze	68	
Natura czynników poznawczych	68	
Przekonania, postawy i wartości	70	
Teoria dysonansu poznawczego	71	
Teorie ukryte	72	
Nawyki i zachowania automatyczne a czynniki poznawcze ..	72	
Przykład: Jakie są przyczyny szczęścia?	73	
Różnice między ludźmi	75	
Podsumowanie	78	
Plan podejścia składnikowego	79	
Podsumowanie	82	
Najważniejsze zagadnienia	82	
Rozdział 3		
Głód i jedzenie	83	
Jak ludziom udaje się unikać toksyn?	84	
Biologia	84	
Uczenie się	85	
Poznanie	86	
Podsumowanie	87	
Wybór pożywienia	87	
Jedzenie a energia: Tłuszcze, węglowodany, białka		8/
Pożywienie i składniki odżywcze	90	

Ewolucja mięsożerności człowieka		90
Biologio	91	
Uczenie się	92	
Poznonie	93	
Podsumowanie	94	
Głód a jedzenie	94	
Jedzenie jako doznanie zmysłowe		95
Problem nadwagi i otyłości		96
Biologio	97	
Teoria wyznaczonego poziomu wagi		99
Uczenie się	101	
Poznanie	101	
Podsumowanie	102	
Teorie nadwagi i otyłości		103
Schachtera teoria głodu i jedzenia		103
Progowa teoria głodu, jedzenia i otyłości		106
Podsumowanie	109	
Trudności, które napotykają osoby odchudzające się		109
Biologia	109	
Uczenie się	110	
Poznonie		111
Zdrowotne konsekwencje otyłości i zrzucania wagi ..		112
Podsumowanie	112	
Wspólne biesiadowanie oraz jedzenie jako czynność społeczna		113
Biologia	113	
Uczenie się	113	
Podsumowanie	116	

Najważniejsze zagadnienia	117	
Rozdział 4		
Namiętność, miłość, seks		i 16
Podniecenie seksualne u człowieka	119	
Biologio	119	
Uczenie się	122	
Poznanie	126	
Podsumowanie	127	
Przyciąganie, namiętność i miłość a reprodukcja ...		128
Biologia	128	
Uczenie się	131	
Poznanie	133	
Podsumowanie	135	
Biologiczne różnice między mężczyznami a kobietami	137	
Hormony płciowe	137	
Podsumowanie	141	
Dymorfizm płciowy mózgu	141	
Polityka różnic biologicznych	146	
Podsumowanie	146	
Orientacja seksualna		
Biologio		
Uczenie się		
Poznanie		
Podsumowanie		
Najważniejsze zagadnienia		
Rozdział 5		
Pobudzenie i kierowanie uwagą a maksymalna efektywność działania		

Definicja pobudzenia

Pobudzenie korowe

Siatkowaty układ aktywujący

Pomiar aktywności kory mózgowej

Autonomiczny układ nerwowy

Pobudzenie i afekt a skuteczność działania

Pobudzenie a efekt

Pobudzenie a efektywność działania

Pobudzenie a uwaga

Pobudzenie o selektywność uwagi

Pobudzenie a reorganizacja uwagi

Dwa systemy aktywacji

Konkluzja

Podsumowanie

Wątpliwości wzbudzone przez teorię optymalnego
funkcjonowania

Pobudzenie niewiadomego pochodzenia

Systemy związane z efektywnością działania

Pobudzenie osobowościowe (lęk)

Biologio

Społeczne uczenie się

Poznonie

Wysoki poziom pobudzenia osobowościowego (lęku)

o efektywność działania

Podsumowanie

Pobudzenie sytuacyjne: przeciążenie sensoryczne

Składnik biologiczny

Uczenie się

Poznonie

Radzenie sobie z przeciążeniem sensorycznym

Przeciążenie sensoryczne o efektywność działania —

Podsumowanie

Pobudzenie sytuacyjne: dysonans poznawczy —

Biologia

Uczenie się

Poznanie

Dysonans poznawczy a efektywność działania

Podsumowanie

Pobudzenie sytuacyjne: bycie ocenianym

Lęk przed egzaminem

186

Uczenie się 186

Poznanie 187

Lęk egzaminacyjny a osiągnięte wyniki 187

Podsumowanie 187

Pobudzenie towarzyszące rywalizacji 187

Biologia 190

Uczenie się 191

Poznanie 191

Z perspektywy ewolucyjnej 193

Radzenie sobie z pobudzeniem towarzyszącym sytuacji

oceny 193

Podsumowanie 193

Pobudzenie sytuacyjne o efektywność działania:

Uwagi końcowe 194

Najważniejsze zagadnienia 195

Rozdział 6

Czuwanie, spanie i marzenia senne 197

Geneza snu - stanowisko ewolucyjne	198
Czuwanie i sen a aktywność EEG	200
Wskaźniki stonów snu i czuwania	200
Model snu Jouveta	201
Model snu i marzeń sennych Hobsona	201
Dlaczego zasypiamy i dlaczego się budzimy?	202
Indywidualne różnice w rytmie snu	203
Inne rytmy snu	203
Skutki braku snu	204
Paradoksalne efekty braku snu	207
Podsumowanie	207
Funkcja snu REM	208
Paraliz towarzyszący fozie REM	208
Pozbawienie ludzi snu REM	209
REM efekt odbicia	209
Pozbawianie zwierząt snu REM	209
Motywacyjne teorie snu REM	209
Teorie organizacji neuronowej REM	213
Różnice indywidualne w zapotrzebowaniu na sen REM...	216
Podsumowanie	218
Marzenia senne	218
Teoria aktywacji/syntezy Hobsona	219
Znaczenie marzeń sennych	221
Status teorii	223
Hortmanna teoria snu	224
Podsumowanie	225
Zaburzenia snu	226
Bezsenność	226
Bezdech periodyczny we śnie	230

Podsumowanie	230	
Najważniejsze zagadnienia		231
Rozdział 7		
Używanie i nadużywanie substancji		
psychoaktywnych	232	
Perspektywa ewolucyjna		233
Podstawowe pojęcia i koncepcje		234
Nałogi: Definicja Światowej Organizacji Zdrowia		234
Nadużywanie substancji psychoaktywnych		235
Substancje psychoaktywne		235
Uzależnienie	235	
Tolerancja	235	
Solomona model tolerancji jako procesu opozycyjnego....		236
Odstawienie substancji	236	
Głód	237	
Podsumowanie	239	
Dlaczego ludzie się uzależniają	239	
Unikanie i dążenie	239	
Model motywacyjny	240	
Powody pierwszego sięgnięcia po substancje		
psychoaktywne	241	
Biologia	241	
Uczenie się	243	
Poznanie	245	
Podsumowanie	246	
Dlaczego substancje psychoaktywne uzależniają? .,		246
Heroina i morfina	247	
Biologia		247
Uczenie się		248

Poznanie	251	
Podsumowanie	252	
Środki pobudzające: kokaina i amfetamina		252
Biologia	253	
Uczenie się	253	
Poznanie	255	
Podsumowanie		255
Środki halucynogenne	256	
Konopie indyjskie i LSD	256	
Uczenie się	256	
Poznanie	257	
Podsumowanie	258	
Zastosowania lecznicze: leczenie przewlekłego bólu		258
Nikotyna	258	
Biologia	258	
Uczenie się	259	
Poznanie		259
Podsumowanie	260	
Alkohol	260	
Biologia	260	
Uczenie się	262	
Poznanie	264	
Podsumowanie	267	
Najważniejsze zagadnienia		270

Rozdział 8

Agresja, przymus, złość Tradycyjna definicja agresji Badania nad agresją

Wczesne badania laboratoryjne

Agresja w realnym świecie

Nowe koncepcje dotyczące agresji

Potrzebo sprawowania kontroli

Robocza definicjo agresji

Zło[^]rf i agresjo

Podsumowanie

Pomiary ludzkiej agresywności

Biologiczny składnik agresji

Procesy genetyczne

Agresja a hormony

Neuromechanizmy

Podsumowanie

Agresja - uczenie się

Pojęcie frustracji

Teorio społecznego uczenia się

Podsumowanie

Poznawczy składnik agresji

Model wywierania przymusu

Przemoc interpersonalna

Podsumowonie

Przemoc wśród młodzieży

Biologia

Uczenie się

Poznanie

Podsumowonie

Agresja a działania przestępcze

Zintegrowano teoria przestępstwa

Agresja o poczucie własnej wartości

Podsumowonie

Najważniejsze zagadnienia

Rozdział 9

Emocje i stres a zdrowie

Emocje a motywacje

Definicja emocji

Uniwersalno noturo emocji

Emocje o ocena sytuacji

Podsumowanie

Czym jest stres?

Definicjo stresu

Stres a długotrwałe pobudzenie systemu walki lub ucieczki..

Biologiczny składnik stresu

Reakcje współczulno-nadnerczowe

oiaz przysodkowo-nadnerczowe

Stres o układ immunologiczny

Podsumowanie

Uczenie się jako składnik stresu

Nieprzewidywalność a stres

Nauko właściwego reagowania na stres

Stres a czynniki społeczne: Miejsce pracy

Organizacje podatne i odporne na konflikty

Podsumowanie

Poznawae składniki stresu

Radzenie sobie ze stresem zorientowane no problem

lub na emocje

Czynniki sytuacyjne a sprawowanie kontroli

Podsumowanie

Moderatory stresu

Biologia

Uczenie się

Poznanie

Podsumowanie

Stres a zdrowie

Stres a nowotwór

Biologio

Uczenie się

Poznonie

Podsumowanie

Najważniejsze zagadnienia

Rozdział 10

Emocje niespójne z celem (negatywne)

Strach a lęk

Biologia

Uczenie się

Poznanie

Podsumowanie

Pesymizm a depresja

Biologiczny składnik depresji

Wyuczony składnik depresji

Poznowczy składnik depresji

Podsumowanie

Poczucie winy i wstydu

Biologio

Uczenie się

Poznonie

Negatywne emocje o zachowanie ukierunkowane

na osiągnięcie celu

Podsumowanie

Najważniejsze zagadnienia

Rozdział 11

Emocje spójne z celem (pozytywne)		
Szaęście		
Dwo miły na temat szczęścia		
Biologia		
Uczenie się i składnik poznawczy		
Szczęście a radzenie sobie ze stresem		402
Biologia	403	
Uczenie się i składnik poznawczy		403
Podsumowanie	404	
Nie pewno# a radzenie sobie		404
Satysfakcja ptynąco z przedy/stowienio się lękwowi		
i niepewności: Kształtowanie skłonności do działania		404
Biologia	405	
Uczenie siyskładnik poznawczy		406
Dlaczego lubimy dreszczyk emocji, czyli motywacja		
do podejmowania ryzyka		407
Interakcja czynników biologicznych, związanych		
z uczeniem się i poznawczych		407
Teoria własnej skuteczności oraz dwa sposoby opanowania		
lęku	408	
Teoria przekonania o własnej skuteczności a poszukiwanie		
doznań	411	
Uwagi końcowe	412	
Podsumowanie	412	
Optymizm i nadzieja		413
Biologia		414
Uczenie się/składnik poznawczy		414
Optymizm a zdrowie		416
Nadziejo	417	

Podsumowanie	419	
Rola waesnych doświadczeń: Pojęcie przywiązania		
(więzi)	419	
Biologia	. —	420
Uczenie się/składnik poznawczy		420
Podsumowanie	423	
Najważniejsze zagadnienia		427
Rozdział 12		
Od ciekawości do twórczości		429
Ciekawość a eksploracja		430
Nowość, ciekawość i eksploracja		430
Eksploracja a kompetencja		432
Co motywuje nos do eksplorowania?		432
Pojęcie wyzwania	434	
Eksploracja a lęk	434	
Biologia	436	
Składnik związany z uaniem się/składnik poznawczy ..		437
Motywacja wewnętrzna	438	
Teorio somookreślenia	438	
Podsumowanie	440	
Poszukiwanie doznań	441	
Biologia	444	
Uczenie się/składnik poznawczy		444
Podsumowanie	447	
Twórczość	447	
Biologia	449	
Uczenie się/składnik poznawczy		450
Proces twórczy	453	
Podsumowanie	459	

Najważniejsze zagadnienia	460	
Rozdział 13		
Potrzeba sprawowania kontroli, doskonalenia się oraz poaucia własnej wartości	461	
Potrzeba przewidywalności oraz sprawowania kontroli	462	
Sprawowanie kontroli a zdrowie	462	
Biologia	464	
Uczenie się	464	
Poznanie	465	
Sprawowanie kontroli a doskonalenie się	466	466
Podsumowanie	466	
Motywacja do doskonalenia się oraz do odnoszenia sukcesów	467	
Motywacja do odnoszenia sukcesów	468	468
Biologia	468	
Uczenie się	469	
Poznanie	470	
Podsumowanie	475	
Samooocena	476	
Definicja samooceny	477	
Źródła samooceny	478	
Utrwalanie niskiej samooceny	480	
Samooocena a reakcje na sukces i porażkę	481	481
Rozwój samooceny	481	
Podsumowanie	488	
Najważniejsze zagadnienia	489	
Rozdział 14		
Samoregulacja motywacji	490	

Samoregulacja zachowań	491	
Biologia	492	
Uczenie się	493	
Poznanie	494	
Podsumowanie	494	
Wyznaczanie celów	495	
Cele bliskie i dalekie	495	
Wyznaczanie celów trudnych, ale osiągalnych		497
Informacja zwrotna	497	
Cele wyznaczone samodzielnie i przez innych a zaangażowanie	497	
Potrzeba dążenia do trudnych celów		498
Hipoteza rozdziwku	498	
Teoria poczucia własnej skuteczności		499
Automatyzm a zachowania służące osiągnięciu celu		500
Złudzenie świadomego sprowokowanie kontroli		502
Wykorzystywanie wyobraźni w dążeniu do celu		502
Jak sobie radzić ze zwątpieniem w siebie		504
Kształtowanie dobrych nawyków myślowych		506
Podsumowanie	508	
Samoregulacja i wizerunek siebie		508
Somowiedza o somoregulacji	510	
Teorie ukryte	514	
Nastawienie na proces	522	
Refleksja zamiast rozpamiętywania		
Podsumowanie		
Najważniejsze zagadnienia		
Bibliografia		
Indeks nazwisk		

ZASTOSOWANIA

1.1	„Gorąco" i „zimno" teorii gratyfikacji	19
2.1	Zdawanie sobie spraw/ ze swoich procesów biologicznych..	58
2.2	Znaczenie intencji oraz planowania podczas dokonywania zmiany niechcianych nawyków. Przejmowanie kontroli przez somoregulację	64
2.3	Uświadamianie sobie własnych procesów poznawczych ..	74
3.1	Kilko zasad przestrzegania diety	114
4.1	Miłość spełniona	136
6.1	Dostosowywanie się do zmiany czasu	203
6.2	Praca zmianowa, senność i drzemki	210
6.3	Jak śnić przejrzysto?	226
6.4	Najczęstsze przyczyny bezsenności	229
7.1	Czynniki wpływające na używanie substancji psychoaktywnych	242
7.2	Zrywanie z nałogiem	268
8.1	Nauka opanowywania złości	
9.1	Zwierzęta domowe a zdrowie	
9.2	Jak myśleć konstruktywnie?	
9.3	Wybrane zasady radzenia sobie ze stresem	

- 10.1 Jak się ustrzec przed depresją?
- 10.2 Depresjo o terapia poznawcza.- nauka sztuki konstruktywnego myślenia
- 10.3 Opanowywanie nadmiernego poczucia winy i wstydu.
- 11.1 Jak być szczęśliwszym(-ą)?
- 11.2 Jak stać się optymistą? Metoda ABCDE
- 12.1 Czy poszukujesz mocnych wrażeń?
- 12.2 Rozwijanie twórczości przez pytanie: „A jeżeli?”
- 13.1 Określenie własnej motywacji do odnoszenia sukcesu .
- 13.2 Dochodzenie do siebie po przegranej: równanie w dół
- 13.3 Porażki nie wolno uogólniać